

Barnrätt i praktiken

föreläsningen för dig som bestämmer

Alandica debatt 11 juni 2019

Arrangör: Rädda Barnen på Åland och Ålands ombudsmannamyndighet

Ålands
Ombudsmanna
Myndighet

ALLA KAN BLOMSTRA I ETT BÄRKRAFTIGT SAMHÄLLE PÅ FREDENS ÖAR

Ålands
Ombudsmanna
Myndighet

MÅL 1

MÅL 2

Upplägg

- Introduktion till Barnkonventionen
- Fördjupning av användandet av barnets bästa
- Tips och resurser som kan hjälpa dig

Barnrätt – vad är det?

- All juridik som på något sätt hanterar och reglerar barns livsvillkor
- Barns rättigheter -> Barnkonventionen
- Barnrätt berör alla områden

Ålands
Ombudsmanna
Myndighet

Bakgrund till barnkonventionen

”Jag tycker att vi borde kräva särskilda rättigheter för barn och arbeta för att de blir erkända över hela världen”

Eglantyne Jebb, grundare av Save the Children 1919

Ålands
Ombudsmanna
Myndighet

Barnkonventionen fyller 30 år

Antogs av FNs generalförsamling 20 november 1989

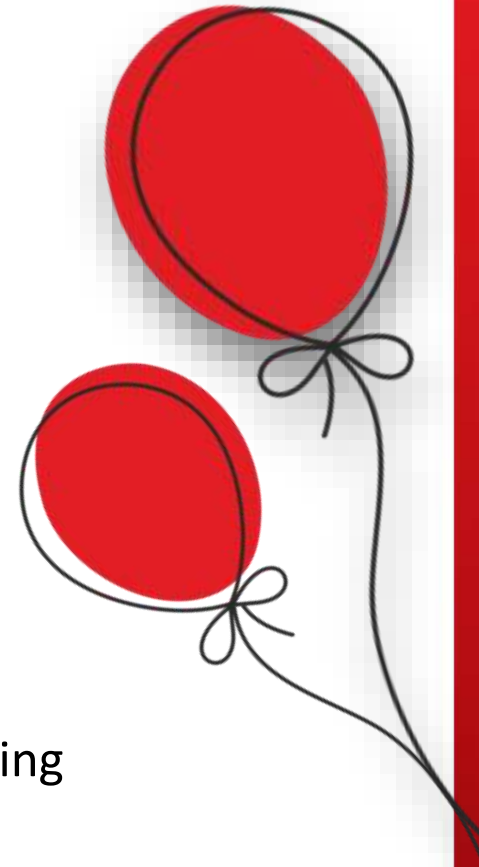
Finland & Åland 1991

54 artiklar varav 41 är sakartiklar

FNs kommitté om barnets rättigheter - granskar
- hjälper med tolkning

Ålands
Ombudsmanna
Myndighet

Fyra vägledande principer

Artikel 2

Principen om att motverka diskriminering, att alla barn har samma rättigheter.

Artikel 3

Principen om barnets bästa som ska beaktas vid alla beslut som rör barn.

Artikel 6

Principen om rätten till liv, överlevnad och utveckling.

Artikel 12

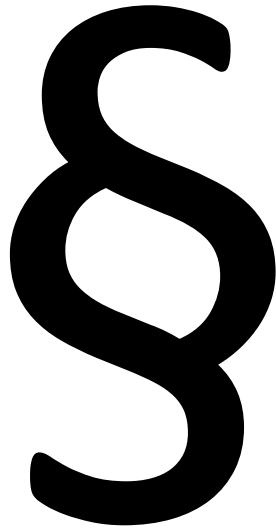
Principen om respekt för barnets åsikter och att alla barn har rätt att uttrycka sin mening.

Ålands
Ombudsmanna
Myndighet

Barnrätt *i praktiken*

Alla beslutsfattare har en skyldighet att beakta barns rättigheter (Barnkonventionen)

Barn ska **bemötas som jämlika individer** och de ska ha rätt till medinflytande enligt sin utvecklingsnivå i frågor som gäller dem själva. (Finlands grundlag 6 §)

Ålands
Ombudsmanna
Myndighet

Artikel 3 Barnets bästa

- Vägledande princip som väger tungt
- Ska förverkligas vid alla åtgärder som rör barn
- Kompenserande åtgärder ska vidtas

Ålands
Ombudsmanna
Myndighet

Artikel 7 Barn med funktionsnedsättning

1. Konventionsstaterna ska vidta alla nödvändiga åtgärder som behövs för att säkerställa att barn med funktionsnedsättning fullt åtnjuter alla mänskliga rättigheter och grundläggande friheter på lika villkor som andra barn.
2. I alla åtgärder som rör barn med funktionsnedsättning ska barnets bästa komma i främsta rummet.
3. Konventionsstaterna ska säkerställa att barn med funktionsnedsättning har rätt att fritt uttrycka sina åsikter i alla frågor som rör dem, varvid deras åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till deras ålder och mognad på lika villkor som för andra barn, och att de för att utöva denna rättighet erbjuds stöd anpassat till funktionsnedsättning och ålder.

Bild från funktionsrättsguiden
guide.funktionsrattskonventionen.se

Ålands
Ombudsmanna
Myndighet

Förslag LL om socialvård

5 §

Barnets bästa

I alla socialvårdsåtgärder som gäller barn ska i första hand barnets bästa beaktas...

Förslag LL om barnomsorg och grundskola

4 §

Barnets bästa

Då barnomsorgen och grundskoleutbildningen planeras, ordnas och tillhandahålls samt i allt beslutsfattande som gäller barnomsorg och grundskoleutbildning ska man i första hand se till barnets bästa. Med barn avses varje människa under 18 år.

Barn ska ha en möjlighet att fritt uttrycka sina åsikter i alla frågor som gäller dem. Barnets åsikter ska beaktas i förhållande till barnets ålder och mognad.

Ålands
Ombudsmanna
Myndighet

Artikel 3 Barnets bästa

Vid alla **åtgärder** som rör **barn**, vare sig de vidtas av offentliga eller privata sociala välfärdsinstitutioner, domstolar, administrativa myndigheter eller lagstiftande organ, **ska i första hand beaktas** vad som **bedöms** vara barnets bästa.

Ålands
Ombudsmanna
Myndighet

Barnets bästa – en rättighet med tre dimensioner

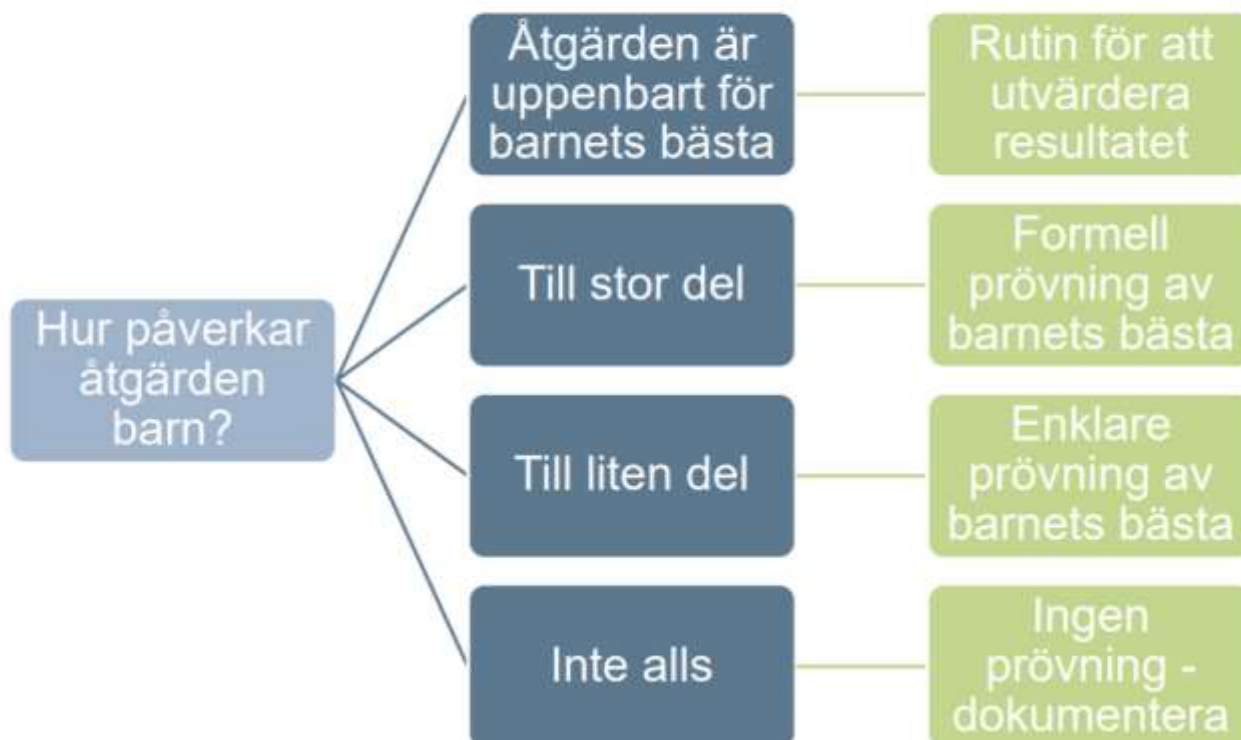
- Materiell rättighet
- Grundläggande tolkningsprincip
- Tillvägagångssätt

Ålands
Ombudsmanna
Myndighet

Vilken form av prövning av barnets bästa ska göras?

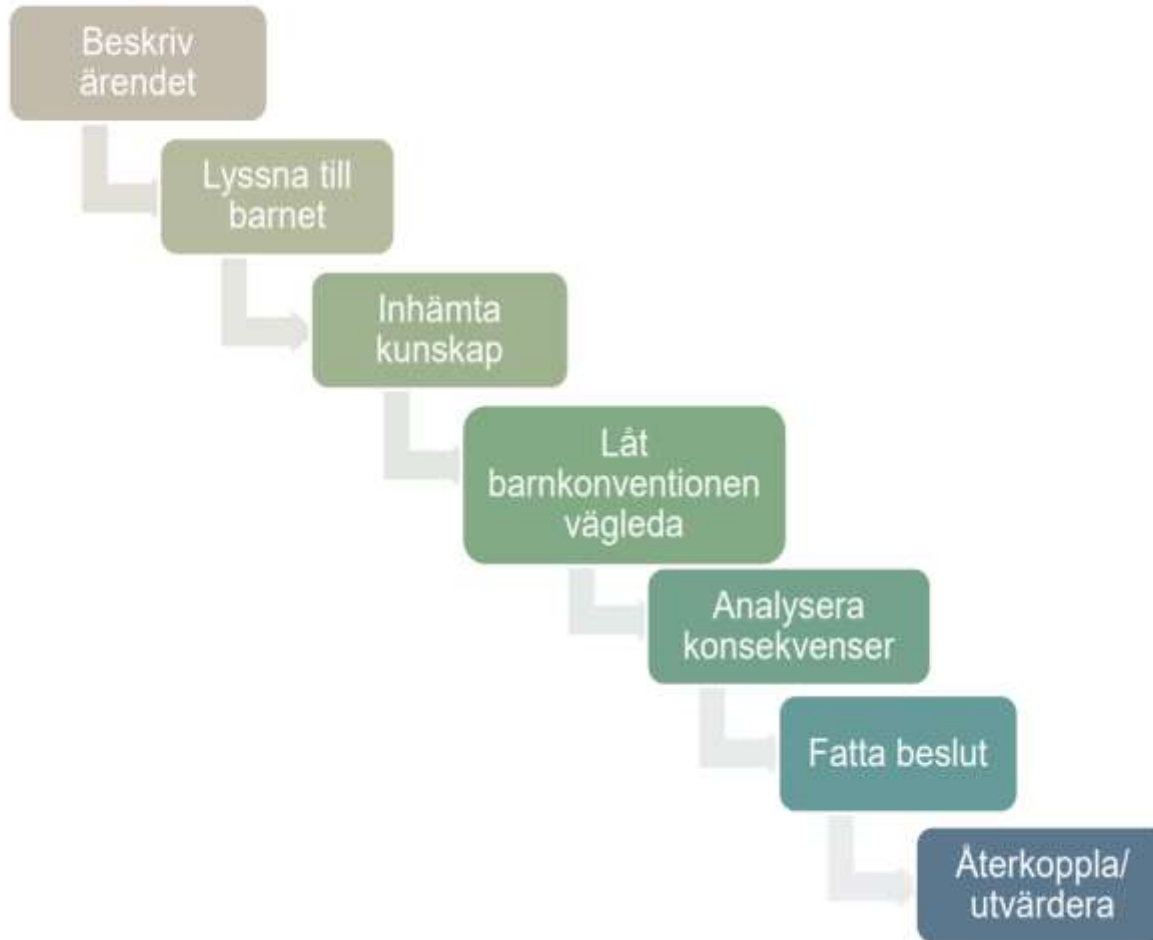
Barnombudsmannen.se

Ålands
Ombudsmanna
Myndighet

Prövning av barnets bästa: En process i 7 steg

Barnombudsmannen.se

Ålands
Ombudsmanna
Myndighet

checklista

Har information om vilka barn som kommer beröras av beslutet skrivits ner?	
Har berörda barn fått ge sina åsikter i ärendet?	
Har barnets eller barnens åsikter beaktats?	
Har alla relevanta aktörer bidragit med information för prövningen, inklusive vårdnadshavare och andra viktiga närstående?	
Har det tagits hänsyn till lagar, föreskrifter och riktlinjer? Skriv ner vilka som har beaktats.	
Har kunskap i form av statistik, forskning och beprövad erfarenhet beaktats?	
Har en analys om hur barn generellt skulle kunna diskrimineras eller missgynnas av beslutet genomförts?	
Har prövningen identifierat risker som kan diskriminera enskilda eller grupper av barn?	
Har det motiverats hur barns eller barnets rätt till liv, överlevnad och utveckling tillgodoses i beslutet?	
Vilka rättigheter i barnkonventionen, förutom grundprinciperna, har identifierats som viktiga i ärendet?	
Har andra konventioner eller rättsliga dokument om mänskliga rättigheter beaktats i prövningen?	
Har olika handlingsalternativ för beslut identifierats?	
Vilka olika handlingsalternativ för beslut har identifierats?	
Vilka eventuella intressekonflikter har identifierats?	
Har en konsekvens- och effektanalys för olika handlingsalternativ gjorts utifrån barnets bästa?	
Finns det redovisat vilka kompensatoriska åtgärder som föreslås, om förslaget till beslut inte utgår från barnets bästa?	
Finns det redovisat hur återkoppling till barnet eller de barn som varit med i processen ska ske?	
Finns återkopplingen från barnet eller de barn som varit berörda redovisat?	

Vad krävs?

Kunskap om barnkonventionen: Ha de fyra grundprinciperna i ryggraden

Kunskap om andra rättigheter som barn har

Fråga barnet/barnen i början av bedömning, inte mot slutet av processen

Bedöm, motivera, dokumentera och återkoppla

Kompensatoriska åtgärder

Ålands
Ombudsmanna
Myndighet

Vad krävs?

Ett barn- och ungdomsperspektiv i beslutsfattande och samhällsutveckling.

Du som fattar beslut sitter på mycket makt. Säkerställ att dina beslut är väl underbyggda med kunskap om barn och unga.

Ta reda på hur barn och unga har det, vad de tycker.

Gör detta till en del av ordinarie verksamhet/arbetsätt i din verksamhet, organisation, kommun, landskapet.

Ålands
Ombudsmanna
Myndighet

Modeller för barnkonsekvensanalys

Material från Rädda Barnen Åland

Barnchecklista

- En förenklad version av en barnkonsekvensanalys

Bedömning av konsekvenser för barn och ungdomar

- Stödmaterial vid användningen av barnchecklistan.

Att höra barn

- Kortfattade metoder för hur du kan utreda utreda barn och ungas perspektiv

Stöd och mer information

Barnrättskommitténs allmänna kommentarer finns på barnombudsmannen.se

För barn/ungdomar, samt pedagoger och skolan: minarattigheter.se

Webbseminarier och stödmaterial för beslutsfattare: barnombudsmannen.se

Mucf.se (myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor)

Ålands
Ombudsmanna
Myndighet

Tack – ta gärna kontakt

Ålands ombudsmannamyndighet

Johanna Fogelström-Duns

www.ombudsman.ax

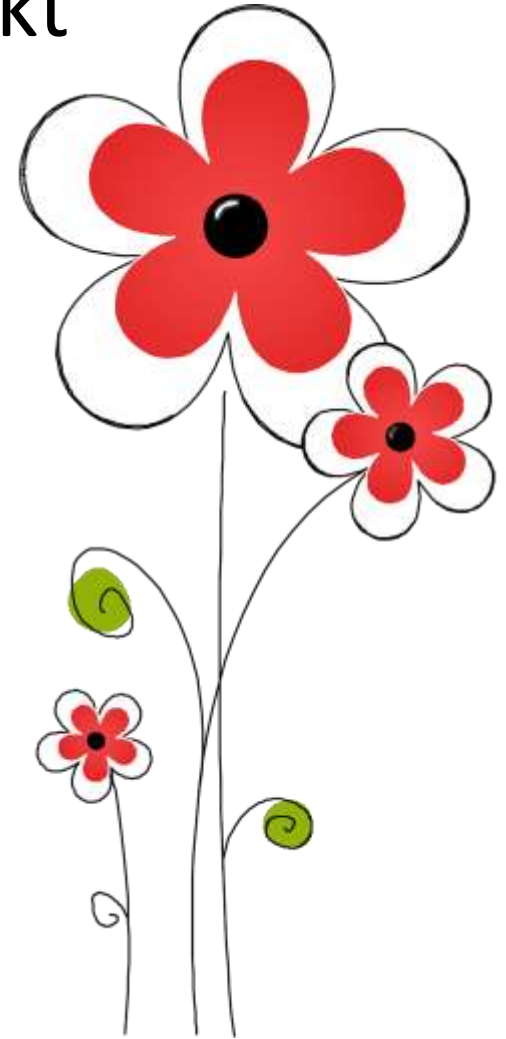
Rädda Barnen på Åland

Lotta Angergård

Jonna Varsa

www.raddabarnen.ax

Save the date: Lördagen den 23 november

Ålands
Ombudsmanna
Myndighet

